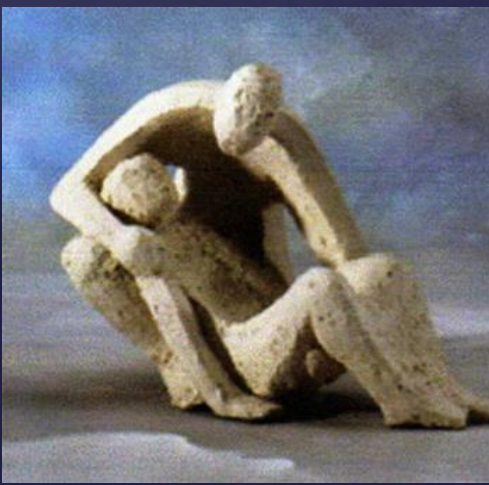
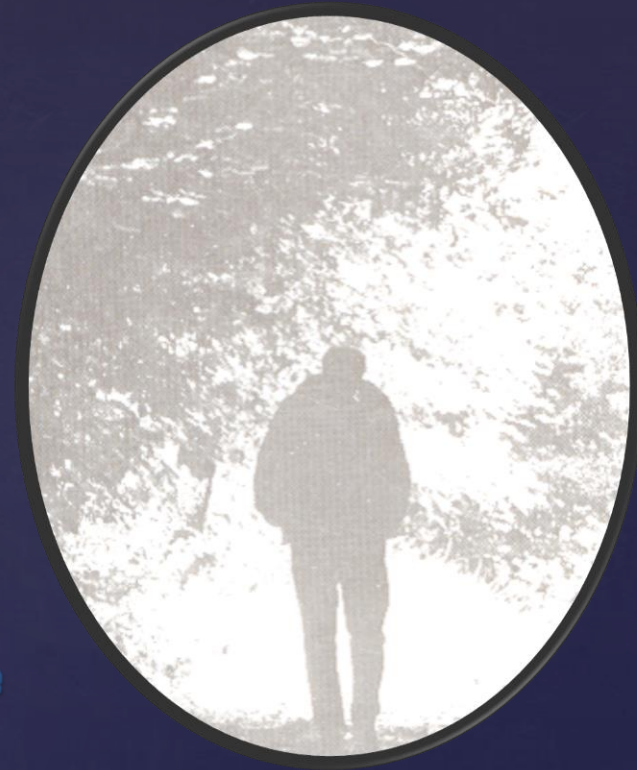

Pastoraat bij psychisch zieken (en hun familie)

Inhoud

- Veel psychosociale problemen: hoe komt dat?
- Om welke problemen gaat het?
- Psychisch lijden en de invloed van de boze
- Zorg door en voor elkaar binnen de christelijke gemeente
- Pastorale zorg: een paar handvatten

Veel psychosociale problemen

- 25 tot 30% Nederlanders krijgt te maken met psychische problemen
- Eén op de tien Nederlanders heeft (min of meer) psychische klachten
- Ook binnen de christelijke gemeente

Wat zijn de oorzaken?

- Vroeger was er meer psychosociale nood dan we wisten: minder openheid en anders beoordeeld
- Maar de toename is toch een echte toename
- Gecompliceerde tijd, statuscompetitie
- Materialistische ik-gerichte tijd
- Pas op voor directe relatie tussen lijden en zonde

Kan de Bijbelse leer en de geloofsbeleving een oorzaak zijn van psychische problemen?

Bederf van het beste wordt het slechtste

- Eenzijdig godsbeeld
- Verkeerde toepassing van de leer van de uitverkiezing
- Zuiver in de leer, maar een slecht voorbeeld

Bijvoorbeeld incest, met alle (pastorale) vragen

- Eert uw vader en uw moeder: hoe doe je dat?
- Vergeef elkaar de misdaden: wat houdt dat in?
- God is de Hoorder van het gebed: waarom hoorde Hij niet?

Het doet pijn van binnen

drs Marrie vanderFeen-deMuynek

Oorzaak en gevolg van incest; suggesties voor hulp aan incestslachtoffers.

Om welke problemen gaat het?

	2015	2014	2013
Aantal nieuwe hulpvragen VH	970	940	910
Aantal nieuwe hulpvragen PS Zuid (+/- 25%)	<i>240</i>	<i>235</i>	<i>225</i>
Huwelijk en echtscheiding	60	58	55
Psychische problemen	80	78	75
Verwerking en (seks)verslaving	28	24	22

Huwelijksproblemen

- Niet primair een psychisch probleem
- Kan wel psychische problemen veroorzaken:
burn-out, depressie, negatief zelfbeeld...
- Soms veroorzaakt door psychische problemen

Wat vindt u in dit verband van de stelling: waar twee kijken hebben er twee schuld?

Depressieve klachten, burn-out

- Alles uit balans: slaap, concentratie, empathie, belangstelling
- Sombere stemming, negatief denken
- Vaak angstklachten
- Schuldgevoelens
- Invloed op geloofsbeleving

**Elia onder de jeneverstruik, moedeloos en
levensmoe.**

**Heeft hij een burn-out of verkeert hij in een
geloofscrisis?**

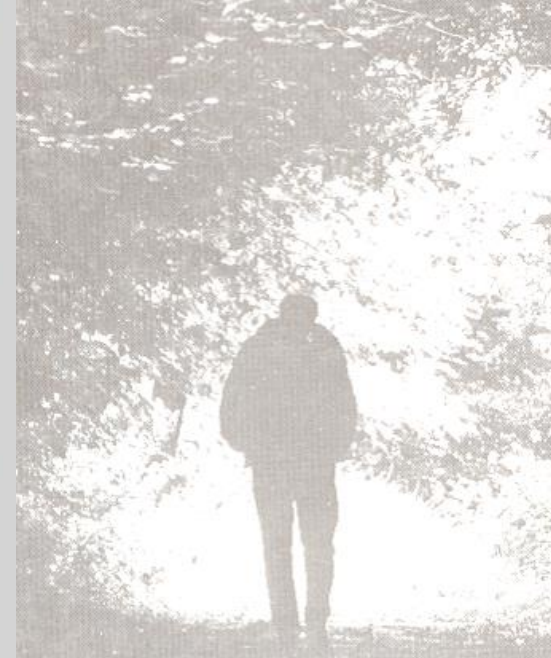

Wat is geestelijk en wat is psychisch?

- Alleen maar angst is niet het werk van God
- De Bijbel heeft het veel meer over droefheid naar God, liefde, afkeer van de zonde
- De vrucht van de Geest is liefde, blijdschap.... (Gal. 5:22)
- Niet te ver uit elkaar trekken: geestelijk leven verloopt vaak door de bedding van allerlei omstandigheden (Kananese vrouw)

De ernstigste complicatie is suïcide

Wat doet u als ambtsdrager als u suïcidale gedachten vermoedt? Vraagt u ernaar?

Schizofrenie, psychoses

- Ongeveer 1 op de 125 mensen lijdt aan schizofrenie
- Ontstaat vaak op jong volwassen leeftijd
- Psychotisch (wanen, vaak bizarre, overtuigingen, hallucinaties, enz.)
- Altijd medicatie, meestal opname
- Let op: besteedt veel aandacht aan de andere gezinsleden

Zou er in sommige situaties sprake
kunnen zijn van occulte belasting,
gebondenheid aan duivelse krachten en
machten?

Invloed van de boze?

- Vroege kerk: realiteit
- Middeleeuwen: alles wat men niet begreep kwam van God of de boze
- Reformatie: Luther heel concreet, Calvijn vooral oog voor volksverlakkerij
- Verlichting e.v.: vooral gericht op lichamelijke en psychische factoren
- Nadere reformatie, gereformeerde gezindte: vooral m.b.t. persoonlijk heil van de ziel (engel des lichts, briesende leeuw)

Occulte belasting?

- Als je op terrein van de satan komt (occulte praktijken, seksuele verslaving, verbittering)
- Eindtijd. Meer dan ooit wapenrusting nodig. Verdwijnen van Bijbelse waarden en normen.
- Soms (vaak?) een combinatie van psyche en invloed van de boze
- Aanspreken van de boze? Alleen met Hervormingsdag spreken wij de duivel toe: 'Beef satan! Hij Die ons geleidt, zal u de vaan doen strijken.'

Seksuele problemen (1)

- Seksverslaving
- Enkele jaren terug werd bekend dat 83% van alle Nederlandse jongeren porno kijkt
- Tien procent van de CHE'ers noemt zichzelf seksverslaafd (893)
- In Nederland worstelen 800.000 mensen met seksueel gedrag waarover zij de controle zijn kwijtgeraakt

Seksuele problemen (2)

- Wat zou uw eerste reactie zijn als een jongeman in uw gemeente tegen u zou vertellen dat hij een homo is?

Pastorale zorg

- Verantwoordelijkheid als ambtsdrager
- Jezus de schare ziende... met innerlijke ontferming bewogen
- Moet iedereen het kunnen? Ja (basiskennis en vaardigheden) en nee (de één meer gaven dan de ander op dit terrein)!

Niet alleen pastorale zorg

Mensen met psychische problemen kunnen soms erg gevoelig reageren op bepaalde dingen die in een preek/gebed voorkomen.

Moet een dominee (of een ouderling die een preek leest) daar rekening mee houden?

Gespreksvaardigheden

-
- Basis: vertrouwen (integer, privacy, betrokken)
 - Invoelend luisteren en doorvragen (geen teken van onvermogen)
 - “Ik weet waar u woont...”
 - Pas op met eigen verhalen en voorbeelden (wanneer wel/niet?)
 - Durf kwetsbaar te zijn

Gespreksvaardigheden (2)

- Niet te snel met allerlei adviezen
- Pas op voor dooddoeners en 'geestelijke' clichés
- Niet bagatelliseren
- Niet te snel waarschuwen

Hoe reageert u als iemand in zwaar
lijden boos is op God?

Vaak de kernvraag

Wat zegt u als iemand in zwaar (psychisch) lijden aan u vraagt: “Waarom overkomt mij dit allemaal? Wat is de zin van dit alles?”

Waarom overkomt mij dit?

- Geen eensluidend antwoord
- Pas op voor clichés
- Lijden kan zijn om geloof te versterken, tot eer van God
- Om je dienstbaar te maken voor anderen
- Ontdekt aan zonden, leidt tot zicht op Christus
- Praktische lessen: leert anders in het leven te staan

Nog enkele handvatten (1)

Let op uw grenzen

- Pas op voor viciuze cirkel
- Denk na over je motieven
- Stel niet te hoge doelen

Nog enkele handvatten (2)

- Biedt hoop
 - Geef uitleg over depressieve klachten
 - Zeg geen dingen die je niet waar kunt maken
- Heb oog voor alle betrokkenen bij het probleem (m.n. gezinsleden)
- Maak duidelijke afspraken over pastorale betrokkenheid/meeleven

Nog enkele handvatten (3)

- Verwijs zonodig
 - Verwijzen is geen einde van zorg
 - Geef goede aandacht aan een verwijzing
 - Niet buiten betrokkene om
 - Er zijn en er bij blijven is wezenlijk (Matth. 25)

Hulpverlening

Afsluiting

- Einde gesprek: gebed en het Woord
- Zie toe op uzelf!

